NĂM THỨ MƯỜI BA — SỐ THỨ 2430 — MỖI SỐ 0$05 — NGÀY THỨ BẢY 25 AVRIL 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 3104

HANOI

	Hanoi (Ville)	Hanoi (Banlieue)	Hors de Hanoi	Pour l'Etranger	Pour les Colonies Françaises
Mới năm	6$00	6$20	6$30	8$00	12$00
Các làng và					
Các công-sở	»	3.00	3.50	3.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	4.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	2.15	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.80	1.10

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOÃN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion . . . 0$30 la ligne
Par contrat annuel
Par continuation et par insertion . . . . . 0$15 la ligne
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . 1$50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Cái kế-hoạch di dân ở Trung Bắc-kỳ

VII

Cái phương-pháp quản-lý, cái tư-bản kinh-doanh, cái thứ tự làm trước làm sau về việc di dân mở đất như trên kia đã kể có thể thi việc mới mong có thành-hiệu mà đất mới hết hoang-vu rậm-rạp, dân mới được lạc-nghiệp an cư. Chiều cái tình-hình cát-cứ của cùng dinh hạ-hộ ở trung-châu ta bây giờ và theo cái cảnh-địa nước mình, công-nghệ thương-nghiệp dầu còn ấu-trĩ kém hèn, dân-sinh quốc-kế nhất thiết cái gì cũng đều phải bám vào hòn đất mới có cách duy-trì, thì dù có nát gan vắt óc trù tính thiên phương bách kế gì rút lại cái phương thuốc cứu bần cũng đến việc di-dân mở đất là điệu-tề hồi xuân bơm cả, mà việc di dân mở đất phi được có cái phương-pháp quản-lý cho thật sành, cái tư-bản kinh-doanh cho thật đủ, cái thứ tự làm trước làm sau cho thật đúng như thế, thì e cái việc ấy khắp trong nước ai cũng nghĩ đến, cũng nói đến cũng công-nhận là phải, cũng ao-ước cho thành mà còn lâu vẫn là câu chuyện mộng tưởng mơ-màng, không thi cũng là việc đuổi mây bắt bóng. Song, việc gì cũng vậy, nói tuy dễ mà làm thì khó; một cái công cuộc to lớn mà rộng-rãi quá như thế quyết không phải cái tâm-lực một vài người có thể đương nổi, cái trình-hạn năm mười năm có thể làm xong; vậy ta trông cậy vào đâu cho có đủ năng lực mà làm được trọn vẹn cái công cuộc tây đinh đó?

Trước hết ta phải trông cậy vào chính-phủ ta. Đời nào cũng vậy, ở đâu cũng vậy, việc hưng-lợi trừ hại lớn, nhân-dân vẫn không tự lý lấy được mà phải nhờ tới cái quyền lực chính-phủ trừ thổ kiến thiết thay cho, sở-dĩ quốc-dân cần phải có chính-phủ là vì thế; mà việc dù lớn, dù khó đến đâu, cái lợi lớn tự lực nhân dân không thể hưng được, cái hại lớn tự lực nhân-dân không thể trừ được, nhưng lấy cái quyền lực vô hạn của chánh-phủ mà gia tâm trù tính, hết sức thố-trí thì lợi gì mà hưng chẳng được, hại gì mà trừ chẳng xong; Tây-ngạn đã có nói: chính-phủ vạn-năng; chính-phủ muốn cho dân khôn được khôn mà đến muốn cho dân ngu cũng phải ngu, muốn cho dân sướng được sướng mà đến muốn cho dân khổ cũng phải khổ, muốn cho dân giàu được giàu mà đến muốn cho dân nghèo cũng phải nghèo; Nhật-bản có cái chính-phủ biến pháp duy tân thì nước Nhật thành ra Âu-hóa hết; Đại-anh có cái chính-phủ trọng thương vụ thực thì nước Anh thành ra thương-quốc ngay; nói ngay như ở nước Pháp, về cái thời-đại chính-phủ trọng nông thì nông-nghiệp trong nước trở nên thịnh vượng, về cái thời-đại chính-phủ trọng công thì công-nghệ trong nước trở nên phát-đạt, cái công đức vua Nã-phá-luân (Napoléon), cái chính-sách ông Kha-ba (Colbert), người ta bảo cái nghiệp phú-cường nước Pháp tự đó mà nên, thật phải; lại nói ngay ở nước mình, về đời Trần quốc-gia trọng võ-công mà nhân-dân đều thượng-võ, về đời Lê quốc-gia chuộng nho thuật mà nhân-dân đều sùng nho, cái tinh-thần khí-chất của người ta mà chính-phủ còn có sức biến nhu làm cương, biến phác-giả làm văn nhã được như thế, huống chi đất hoang định biến làm đất thực, dân không nghệ-nghiệp định biến làm dân có làm ăn là một sự thích hợp vào tính thế, thỏa thuận với lòng người, tưởng lấy sức chính-phủ ra mà làm, không còn có cái gì là cái khó cả.

Nay xin chính-phủ xét xem miền nào đất tốt để mở hơn cả thì hãy chú toàn lực mà thi biện trong một miền ấy độ trên dưới mươi vạn mẫu; trước hết thì mở đường mở sá, làm cống làm cầu, đặt ra các đường vận-tải hoặc tàu thủy, hoặc xe hỏa, hoặc ô-tô, chia định ra làm mấy huyện mấy châu, lập quan nha, thiết đồn-ải, giao cho các nhà chuyên môn thủy-lợi tường đạc kỹ-càng, có chỗ nào úng thủy thì tìm cách thông lưu, chỗ nào tiêu khô thì kiếm phương dẫn thủy, rồi cứ mỗi khu chừng 60, 70 mẫu lấy một ít đất đem ra sở hóa học thí-nghiệm hóa phân chất đất xem ưa giồng giống gì, cần bón màu gì, bấy giờ mới chiêu mộ dân phu ở các tỉnh trung-châu, chẳng những chiêu mộ dân làm ruộng đã đành mà lại chiêu mộ cho có dủ cả thợ mộc, thợ hồ, thợ may, thợ dệt, thợ đúc, thợ rèn, mà ai đi thì tức là đi cả nhà đi, cả vợ, cả con, cả cha, cả mẹ; tại khu-vực đồn-điền đã chia định ra từng huyện, từng châu, từng tổng, từng xã, mỗi châu hoặc mỗi huyện đã đặt có một ông có đức vọng, có tài lược làm doanh-điền-sứ, dân đi tới nơi, tới trình ông doanh-điền-sứ chỉ chỗ cho mà làm nhà ở, đào giếng nống, lĩnh đồ đạc ăn làm, ngưu canh điền-khí, giống má thóc lúa và tùy sức làm được bao nhiêu thì chia ruộng cho bấy nhiêu, độ một trăm đinh cất làm một xã, cử xã-trưởng, điền-chính với trương-tuần mỗi chức một lên; trong một tổng có một nơi coi bệnh phát thuốc, tạm đặt một vài tên khán hộ trông nom, mỗi huyện lại có đặt một người y-sĩ giữ việc thuốc-men trên quyền các người khán-hộ, phàm những sự quan-hệ tới sức khỏe của nhân dân như nhà ở, đồ ăn, nước uống cho đến phần tế, rác rưởi, mương rãnh trong các xã đương tạo lập này đều thuộc về trách-nhiệm các người y-sĩ cùng khán-hộ phải lo-toan chỉ bảo hết; trong mỗi xã cất một ngôi miếu, một ngôi chùa để dân có nơi khấn vái cùng thờ, hội họp trò chuyện; các thứ thợ chiêu mộ tới thì phân tán đi mỗi tổng độ vài ba người về mỗi nghề thợ để tiện dân dùng; nhưng dân đi đi như thế thì bắt dầu từ tiền đi dưỡng, tiền ăn, tiền tiêu trong lúc mới tới đất mới cho mãi đến mùa thu hoạch sau, ngưu canh điền-khí, giống má thóc lúa, nhất nhất đều của công-khố phát ra cả. Kể cái tư-bản có được dủ dùng như thế vẫn nhiều thật, vẫn khó kiếm thật, nhưng theo sức từng người từng nhà thì khó, chứ sức chính-phủ có kể cái khó ấy vào đâu; cho rằng sưu thuế thu liễm có chừng, trong ngân sách số thu với số chi năm nào cũng hết năm ấy, không lấy đâu tiêu vào công cuộc ấy được; song nếu chính-phủ thật quyết lòng vị dân hưng lợi, thì tóm trù cả cái công cuộc ấy phải xuất vốn bao nhiêu dự liệu cái kết quả sau này chừng mấy năm có thể thu các thứ thuế trong miền đất mới mỗi năm được bao nhiêu thì lập thành cái án tài-chính minh-bạch kỹ càng, quảng cáo một việc doanh-nghiệp có lợi ở khắp Âu-Mỹ mọi nơi, phát-hành một số công thái vay nước ngoài cho vừa đúng với cái tư-bản cần dùng, hẹn trả làm bao nhiêu năm theo số lợi thu được ở miền đất mới sau này mà định; thiết tưởng người giàu ở Âu Mỹ bây giờ đương bồn chồn về nỗi tư-bản quá thừa, xô nhau mà kiếm chỗ đặt lãi vừng vàng, cái lãi độ năm ly, bảy ly, người ta còn dành nhau bỏ vốn cho kỳ được: một việc doanh-nghiệp có lợi chắc mà lấy một cái oai tín của một chính-phủ đứng vay, quyết cái tư bản dủ dùng về việc di dân mở đất ở xứ ta không phải là không kiếm sao ra được vậy.

T.

MỘT CÁCH QUẢNG CÁO CHO ĐÔNG-PHÁP

Ngày hội Carnaval ở Côte d'Azur mới rồi, là một dịp quảng-cáo rất hay cho Đông-pháp. Ở thành Cannes các nhà dự hội đều ăn mặc có chế ra đủ các nhân vật Đông-pháp mà diễn trong phố xá, người Pháp và người ngoại quốc trông thấy ai nấy đều hoan nghênh. Nào là chúa đèo, nhà của Đông-pháp, nào là một toán phu An-nam, nào là một bọn phường múa Cao-miên thực đủ các thứ. Lại có đóng một gia-quyến An-nam đi đường xa, một hàng các quan đứng sau. Đây thì mấy người lính mang nước chè, kia thì mấy bác xới nha-phiến. Ở thành Grasse lại có người đóng vai sinh-phật, đóng một vị hoàng-hậu, và cũng vô số là xe pháo đèn miền kiểu An-nam. Đó thực là một cách quảng cáo cho thuộc địa Đông-pháp vậy.

NHỆN BẮT CÁ

Người ta vẫn biết rằng ở Mỹ-châu có một loài nhện to lắm, bắt được cả chim, ếch. Bây giờ ở phía nam Phi-châu lại có loài nhện bắt cá nữa. Cũng vì một sự tình cờ mà người ta xét được cái cách bắt cá của nó: Có người bắt một con nhện ấy đem về Âu-châu, vô ý để trên một cái bể con nuôi cá. Độ một chốc, người ta thấy nó lội được con cá ở trong nước ra rồi ăn. Cách của nó dùng để bắt cá thật là hay. Con nhện ấy không lớn lắm đâu, mà chân nó cứng lắm. Nó bám mấy chân sau vào miệng bể, rồi xòe sáu chân trước lên trên mặt nước, nhưng rất là yên tĩnh, không động đến nước, cứ thế mà rình một cách kiên-nhẫn như những người đi câu vậy.

Đến khi con cá lội qua vừa tầm thì con nhện thò ngay mấy chân xuống nước, nôm ngay con cá, thật nhanh như chớp, rồi kéo lên bờ, đợi khi cá không đập dãy được nữa, thì chỉ việc ăn.

CÁI GIÁ MỘT THƯỚC ĐẤT Ở PARIS CAO NHẤT LÀ BAO NHIÊU?

Mới đây mấy miếng đất ở Paris gần một phố mới mở là phố Haussmann bán được tới 10.000 quan một thước, vì nhiều nhà buôn ở gần đấy tranh nhau mua lấy, để mở thêm cửa ra đường phố mới lập.

Đất cát ở về các đường đi ra ở ngoài ấy cũng bán được tới 8.000 quan một thước.

Đất ở Paris xưa nay chưa bao giờ bán được cao như thế.

Trong năm 1916 và năm 1914, mấy miếng đất ở gần mấy miếng đất nói trên này, có nhà cửa sẵn rồi, nhưng phải phá đi, bán được là 1.100 quan cũng đã cho là cao.

Đến năm 1918, thì thị giá một thước là 4.500 quan, đến năm 1919 lên đến 5.000 quan, rồi đến năm 1920 lên đến 6.00 quan. Mỗi khi mở một cái phố mới hay đặt một con đường xe điện, thì đất ở gần đấy thường vẫn tăng giá lên. Như ở miền Au cuil, vì đặt các con đường xe-điện Auteuil-Opéra, và Chaussée-Antin Porte de Saint Cloud mà đất cát trước trị giá có 1000 quan, tăng vọt đến 1200 quan một thước.

Đất cát ở Paris hiện nay rẻ nhất thì ở khu thứ ba, thường thường độ 100 hay 200 quan một thước.

THÍ NGHIỆM HƠI NGẠT

Tại Salisbury (nước Anh) người ta đương thí-nghiệm các thứ hơi ngạt mới. Nơi ngoại ấy chế thế nào, ai nấy giữ bí mật, nhưng các nhà chuyên môn nói thí-nghiệm thấy rất tốt.

Cái cách thí nghiệm cũng công-phu. Người ta nhốt mấy người đeo mặt nạ vào trong nhà kính, rồi tuôn thật nhiều hơi ngạt vào, cho các nhà hóa học đứng ở ngoài xem xét.

Mỗi lớp người thí-nghiệm xong lại đem đến nhà thương phục thuốc, để cho ông thầy thuốc thí-nghiệm về cách chữa nữa.

Âu-châu điện-tín

Ngày 24 Avril 1925

Tại hội-đồng tài-chính

Hội-đồng tài-chính ở tỉ tư-dân nghị-viện nghe ông Caillaux trần-thuyết mọi lẽ về sự việc đầu phiếu ưng chuẩn số chi tạm thời hai tháng nữa.

Tại chiến-tranh thượng hội đồng

Đại-tướng Nollet được cử vào chiến-tranh thượng hội-đồng.

Việc tuyển cử chức nghị-trưởng thứ-dân nghị viện

Có một mình ông Herriot ứng cử. Lần bỏ vé thứ nhất số các ông nghị có mặt không đủ lệ để bỏ vé. Sau ông Balamant muốn trông coi việc bỏ vé, thì ở nghị-viện có xảy ra sự cãi cọ kịch-liệt. Vì việc ấy M. Marquet là thư-ký xin từ chức.

Đến chiều hôm qua bỏ vé lần thứ hai, ông Herriot trúng cử, được 266 vé, có một vé phản-đối.

Việc rối loạn ở nước Bảo

Hội-đồng các quan đại sứ cho phép nước Bảo tăng số vệ-binh thêm lên bảy nghìn người cho đến ngày 31 Mai.

Các báo nước Bảo nói nếu chính-phủ nước Bảo không được như ý về việc kháng-cáo nước Yougoslavie về việc mưu hại ở Sofia mới rồi, thì chính-phủ ấy sẽ tuyệt giao với nước Yougoslavie

Quan thủ-tướng nước Hy-lạp có nói nước Hy-lạp không có muốn can-thiệp vào việc trong nước Bảo.

Các báo ở Sofia đăng tin rằng quân Iinh và đảng cộng-sản xung đột nhau ở gần Kustendil, tại miền cương-giới nước Tắc. (*Indopacifi*)

Ngày 22 Avril 1925

Nước Pháp với nước Xiêm

Hội-đồng ngoại-giao của thứ-dân nghị viện ưng việc đặt lại bộ sứ thần ở Bangkok.

Ngày 23 avril 1925

Việc Đông-pháp tại nguyên-lão nghị-viện

Nguyên lão nghị viện bàn về số chi-tiêu các thuộc-địa, quan thượng-thư có nói xứ Đông-pháp mở-mang rất nhanh chóng, cái giá-trị kinh-tế to tát về cũng. Ngài lại nói bộ thuộc địa đương kế hoạch cái chương-trình phòng thủ các thuộc địa.

Ngày 24 avril 1925

Việc bầu-cử nghị-viên thành-phố ở Pháp

Trong một cuộc hội-nghị về việc bầu cử, có xảy ra việc đánh nhau đề-đội, ba người chết, ba người bị thương. (*Havas*)

Ngày 24 avril 1925

Việc người Kurdes khởi nghịch

Tin Londres, 21 avril. — Có tin ở Constantinople nói rằng 14 viên tướng Kurdes, sau khi tòa án binh ở Diarbekir xét án, đã bị tử-tế ngày hôm nay.

Một đội thám hiểm bắc-cực

Tin Washington 21 avril. — Đội thám hiểm Bắc-cực Donald Mc Millan đang bắt chiếc tàu. Sẽ có mấy nhà bác-học đo hội Địa dư tuyển cử.

(*Cavite*)

KỲ TÊN KHÔNG BỎ

Bất-quản xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi báo-quán, thì cho biết cái nhỏ in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho báo-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm đi tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, bỏ cả tên quê, không nói rõ ở tỉnh, thành ra nhiều khi báo-quán không biết mà trả lời.

Tin Trung-hoa

Việc Đàm-hiệu-Minh bị giết

Về việc Đàm-hiệu-Minh là người đốc-quân ở Quảng-tây bị tên đầy tớ cũ là Hoàng-vĩnh-Phúc bắn chết ở Trường-hải thì hiện tên hung-thủ đã mang ra tra hỏi, nhưng nó cứ nói loanh quanh, lúc đầu ngờ là nó bị bệnh thần-kinh, nhưng sau đem chữa thấy thuốc xét ra thì thần-kinh-hệ của nó không việc gì cả. Chắc là ở trong hoặc có ai xúi giục ám.

Dương-chí-Trung bị ám-sát

Một viên lĩ-trưởng về quân đội Phúc-kiến là Dương-chí-Trung ở Thượng-hải lúc xuống tàu thủy về Phúc-kiến bị bắn chết ngay lập tức. Kẻ hung-thủ bắn xong lẫn trốn ngay không tìm ra được. Cứ như lời mọi người nói thì việc Dương bị hãm là do sự quan hệ về chính-trị, chứ không phải là thù oán riêng.

Chính-phủ trung-ương có điện cho Tát-trấn-Bàng là tỉnh-trưởng Phúc-kiến điều tra gia sản của Dương chí-Trung.

Tin Hám-ngọc-Côn

Hám-ngọc-Côn cùng Hồ-cảnh-Dực đánh nhau ở Hà nam, cuộc chiến-tranh còn đang hăng-hái thì Hồ-cảnh-Dực bị bệnh chết. Mới đây lại có tin Hám ngọc-Côn không rõ vì cớ gì cũng tự tử chết. Ai nghe cũng lấy làm lạ.

Kỷ-niệm Tôn-Văn

Hội Trung-ương ký-viên quyết nghị đổi huyện Hương-sơn ở Quảng-đông làm huyện Trung sơn, để kỷ-niệm Tôn-Văn (vì tên hiệu Tôn Văn là Trung-sơn). Lời quyết nghị ấy hiện đã thi-hành, đã đem ấn-kiếm huyện ấy đúc lại theo tên mới.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — — Thưa ngài dân tôi đã xin được phép quan công-sứ cho tư cả các công-thổ của làng, nay chúng tôi muốn đem đấu giá thì có được không? Xin ngài chỉ bảo cho, chúng tôi xin cám tạ lắm.

TRẢ LỜI. — Được, việc đó là tùy ở dân, nếu làm thế nào lợi cho dân hơn thì làm, vì đã có quan công-sứ kiểm soát rồi.

KHÁCH BỘ-HÀNH Ở HOA-KỲ

Ở các thành-phố lớn, xe cộ một ngày một đông, khách bộ-hành đi lại rất là nguy-hiểm, nên phải đặt ra nhiều lệ nghiêm nhặt, để bảo-hộ cho cái tính-mệnh của hành-khách. Như mới đây ở thành Los Angeles (Hoa-kỳ) có đặt lệ sau này:

« Khách bộ-hành khi rẽ ngang qua phố, phải giơ cánh tay phải lên làm mệu. Ai trái lệ ấy phải phạt tiền. Phạm luật lần thứ hai có khi phải phạt giam ».

Có người đọc câu trên này, tất phải hỏi: Ngộ khi hai tay bận mang xách cả, thì làm thế nào được? Trong khi ấy luật định như sau này: « Nếu hai tay đều bận mang xách đồ vật, thì phải để một tí ở trên vệ đường, đến khi mang xong một nửa sang bên kia, lại quay trở lại mà lấy nốt ».

Cái lệ ấy tưởng chỉ có ở các thành-phố lắm cảnh-sát sở, mới thi hành được, vì bắt hành khách để đồ đạc ở cạnh đường, tất phải có người trông nom giúm cho, chứ nếu không thì người bộ hành giữ được người khỏi chết, không khéo lại mất của đấy nhỉ.

MỘT CÁCH XỬ-ĐOÁN QUÀ GIẢN DỊ

Ngày 12 Février 1925, tại tòa án Chancery ở Londres có một cái án xử rất giản-dị. Nguyên phiên án ấy, có một cái án không biết bắt người thua kiện phải đền 400 hay 300 livres cho phải, quan tòa bèn cho phép gieo đồng tiền để quyết đoán, hễ tiền sấp thì phải nộp 400 livres, mà tiền ngửa thì phải nộp 300 livres. Sau đồng tiền gieo lên lại sấp, người bị thua kiện phải nộp 400 livres.

Ta cũng phải nói rằng cái cách xử đoán ấy người Anh ít khi dùng đến. Song đôi khi cũng còn dùng trong mọi việc khác nữa. Đại khái như trong năm 1938, lord Ashlow, và lord Faraham từng cử thượng nghị viện ở Irlande, đến lúc kiểm vé, hai người được một số vé bằng nhau, các thư-ký ở nghị viện bèn gieo tiền để xem nên để ai là tráng cử, đến lúc gieo tiền thì lord Ashtowa được.

Những việc trên này tuy không có gì là quan-trọng, chứ như ở New York lại có một việc quyết đoán bằng cách gieo tiền quan hệ đến sinh mệnh người ta. Nguyên một khi có cử một hội-đồng quyết-nghị xem có nên kết-án xử tử một người sắp-phạm đã chết một đứa bé hay không, hội đồng phán-xán không biết định làm sao bèn bằng ở đồng tiền sấp ngửa mà định. Song cũng phải nói cái cách ấy trong luật không có, nên sau quan tòa cố định phạt hội-đồng xử đoán một cách kỳ-khôi như thế.

Giới thiệu sách mới

Sách học để thi bằng Sơ-học yếu lược của hội Học-giới bảo-trợ Nam định xuất bản.

Bằng Sơ-học yếu-lược mới bắt đầu thi kỳ này là một. Phàm hễ đã có thi thì phải có học mà đã có học thì phải có sách. Về thứ sách học để thi bằng Sơ-học yếu-lược bây giờ có thể nói là chưa có quyển nào cả. Hội Học-giới bảo-trợ Nam định xuất bản quyển sách này thật là hợp thời mà có ích cho các học-trò thi bằng Sơ-học yếu-lược lắm; chắc là một quyển sách học-trò Sơ-học yếu-lược toàn bài kỳ Trung Bắc đều phải hoàn nghênh, sách tiêu thành rộng không biết là chừng nào, điều ấy không còn phải ngại gì nữa. Ta chỉ vắn-tắt rằng các nhà soạn thuật đến lần xuất bản thứ hai sẽ lưu ý sửa đổi lại một đôi chỗ cho thật đúng ý đúng nghĩa, đại loại như chữ «dẫy loạn» ở trang 39 và câu Ly-Bôn dấy loạn về trang 39 và câu «Ngô-Quyền dấy loạn» về trang 40, chữ thượng-tướng» ở câu «ngài thực là một tay thượng tướng» về trang 50, chữ «phong» ở câu «paong ngài lên nối ngôi vua Đông-khánh» về trang 58, chữ «cường quyền ở câu «vua Hiệp hòa bị các quan phụ-chánh quyền thần áp thế cho nên viết thư cho ông Amiral Courbet cầu cứu để vượt khỏi cường quyền» về trang 58, v.v. cho có thể thành được quyển sách hoàn-toàn, chẳng những làm cái cẩm-nang cho học-trò Sơ-học yếu lược để dự thi mà vừa xứng đáng là một quyển sách học quốc-văn của con trẻ nữa thì hay lắm.

B. Q.

VIỆC NHÀ THỰC NGHIỆP NGÂN HÀNG

Báo Journal de Pékin có đăng các khoản giao ước Pháp-Trung kỳ ngày 12 Avril. Việc dùng cái phần của nước Pháp trong bồi khoản quyền phí đại khái như sau này :

1· Nước Pháp miễn cho Trung-hoa sự nộp cái phần của Pháp trong bồi khoản quyền phí về hai năm.

2· Nước Trung-hoa còn nợ lại bao nhiêu thì tính làm kim viên Hoa kỳ, cho nhà Thực nghiệp ngân hàng vay làm 23 niên kỳ, để bảo-lĩnh một trái khoản vay của Hoa-kỳ, lợi tức sinh phần một năm, trong kỳ hạn ấy nhà ngân-hàng sẽ hoàn lại dần cho hết.

3 Nhà ngân-hàng sẽ hoàn lại các cổ-phần của Chánh-phủ Trung-hoa. Khi nào trái đơn in xong sẽ giao cho các trái chủ ở Viễn-đông, các trái đơn ấy ăn lãi từ ngày 16 Juillet này.

(*Indopacifi*)

Báo *Temps* đăng tin rằng bản giao ước Pháp-Trung về việc dùng cái phần của nước Pháp trong bồi khoản quyền phí bắt đầu tối-hạn.

(*Havas*)

XE ĐẠP ĐƯỜNG TRƯỜNG và cuộc đua xe đạp Hà-nội — Hải-phòng vừa rồi

Người ta thường nói đến xe đạp, thì ai cũng muốn đi, mà nói đến sự chạy thì xe đạp thì bọn thiếu niên lại càng thích xem hơn, nghĩa là đi người không biết đi thì cũng đều hoan-nghênh cả.

Bên Thái-tây như nước Pháp, nước Ý, nước Đức, nước Bỉ, nhân-dân nơi-nước về xe đạp, nào trên vòng, nào ngoài đường, thường thường có cuộc chạy thi để khuyến khích về sự thể dục, các nhà nhiệt-tâm về cuộc này, ai ai cũng muốn cho cuộc thi xe đạp mỗi ngày tiến-bộ mãi ra, bởi vậy bên Pháp năm nào cũng có cuộc chạy thi vòng quanh trong nước, mỗi năm kể hàng hơn trăm người dự thi, toàn là những tay kéo chọn ở các nước, hoặc ở trong nước các hội xe đạp cử ra, đường đất trường tới 5000 kilomètres, chạy hàng ngót một tháng giời. Các nhà chế-tạo xe đạp, muốn cho xe đạp của mình bao được nhiều, mà lại có giá trị hơn các nhà khác, thì phải mời đến các tay thiện giỏi khiển quán, như thế tuy xe đạp của mình mới có thể bao được nhiều, mà lại có giá trị hơn những nhà chế-tạo khác.

Đấy về cuộc tuy xe đạp người ta coi trọng như thế, cho nên các tay thi-thố nổi tiếng về cuộc chạy thi vòng quanh nước Pháp, chiếm được giải quán quân, tạm kể vai người như sau này :

Năm 1909 Faber được nhất, năm 1910 Lapize được nhất, năm 1911 Jarrigon được nhất, năm 1912 Defrage được nhất, năm 1923 Henri Pélissier được nhất, mà năm 1924 thì Bottecch a được nhất.

Những nhà đã kể trên này, tiếng đồn khắp cả mọi nước, về-vang chừng nào, lừng-lẫy xiết bao, song cũng rõ năm nay giải khôi-nguyên ấy về tay ai ?

Trong năm tại kinh-thành New-York nước Hoa kỳ có mở một cuộc chạy trong vòng tháng luôn sáu ngày, người xem kể có mấy vạn, mà nhà nghề ở bên Pháp sang dự chiếm được giải nhất. (Les 6 jours de New-York) là Brocco được thưởng rất to, các giới đều ngợi khen là giỏi.

Đó hãy tạm kể những cuộc khó-khăn mà thôi, còn đây tôi xin lược thuật sự xe đạp tại xứ Bắc-kỳ.

Ở Bắc-kỳ vài năm nay, về nghề xe đạp thêm chừng cũng tiến-bộ lắm, mỗi ngày mỗi nhiều ra, người đi đã nhiều thêm, mà cuộc chạy thi đường trường, cũng đã mở ra nhiều lần, kỳ nào cũng có các người tây nam ra dự thi. Năm 1921 và 1922 thì chưa có mấy tay dự cuộc đường trường, đến năm 1923 quan Toàn quyền thưởng giải vô-địch 100 kilomètres thì Mézy quán-quân, Ettori từ nhì, Nguyễn-Đường là người ta, độc một mình ra dự chạy, cũng được giải thứ chín là cuối cùng. Cũng năm ấy, (10 mai 1923). Hội Vélo-Club-Haiphong tổ Le Triumph được nhất, Boyé thứ nhì, Bồng kỳ ấy mới ra dự cuộc đường trường nhưng cũng về được thứ 11. Ngày 25 novembre 1923 lại có cuộc chạy thi Hà-nội-Nam-định vừa đi vừa về 184 kilomètres, Le Triumph và Bồng về cùng một lúc, khiến cho ai nấy đều lấy làm ngạc-nhiên chạy một vòng rưỡi. Le Triumph vượt Bồng mà chiếm lấy nhất, Bồng phải từ nhì, nhưng cũng nức tiếng khen rồi.

Về sự xe đạp, tôi xem nay rất chú-ý và lại rất là thích đạp, vậy kỳ lấy tôi cũng miễn cưỡng ra dự, về được thứ 17, cũng là may lắm !

(*Còn nữa*).

P. Tchấn-Long (Việt-tri)

NHÀN ĐÀM

Cái gì bẩn nhất ?

Câu hỏi mới ngộ sao, bẩn đến phân tro là bẩn nhất chứ gì !

Đã đành rằng phân-tro bẩn nhất, nhưng vốn dĩ nó thế, nên không lấy thật sạch mà hóa ra thật bẩn. Thứ lấy là gì ?

Là cái mồm những người chưa ngon hay thở ra những cán ô-uế khiến cho người ta phải tởm ! . . . .

— Là cái mồm các tham-quan những lại ăn của dân, khoét của dân từng đồng bạc, một trứ lên.

Vậy thì cái mồm những hạng người ấy có lẽ bẩn nhất thế-giới vậy.

Cuồng-sĩ

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-lãm rằng: phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances. timbres proportionnels hay là timbres de dimension.

VĂN UYỂN

Nhớ bạn

Ban vắng cho lòng phải nhớ mong,
Nhớ mong lắm lắm kể vô cùng.
Nhớ lời tri-kỷ sẵn khôn tả,
Nỗi chữ đồng-tâm lệ khó cầm.
Gối chiếc chăn đơn sao lạnh thế ?
Người xa cảnh vắng có buồn không ?
Khối sầu coi tựa non cao ngất ;
Có thấu cho chăng một tấm lòng.

Trách bạn đồng tâm

Hờ hững làm chi thế hỡi lòng,
Chữ « tình » đã quyết, quyết cho xong.
Sao mà như kẻ qua đường thế ?
Để kẻ đồng tâm luống ngại ngùng.

Thanh phong, Ng-ngọc-Cáo.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 24 độ
15 giờ 26 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ. 11$90
— nhì, — 10 92
— ba, — 10 10
Thóc hạng nhất, — 7 95
Bắp ngô — — 8 95

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Avril 1925, giá bạc ở kho Nhà nước định là 10 f. 75.

Thị giá quốc tế. — Ngày 23 Avril 1925 : 45,20. — 56. — 47,10. — 46,75 — 67.90.

Tin tàu — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hongkong đường Paknoi Hoihao và Fort-Bayard đến ngày chủ-nhật 26 avril hồi 13 giờ ở Haiphong sẽ khởi-hành. Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe-lửa 20 giờ 7 phút tối 25 avril.

Tàu *Ream* mang thư sang Pháp sẽ ở Haiphong đi Tourane, Banghoi và Saigon ngày thứ hai 27 avril vào hồi trưa.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa thứ nhất hồi 6 giờ 25 ngày 27 avril.

Tàu *Tonkin* ở Haiphong sẽ chạy đi Hongkong ngày thứ tư 29 avril, hồi 6 giờ.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 28 avril chuyển xe hỏa hồi 1 giờ 32.

Bàu cử nghị-viên thành phố. — Hôm qua bản-quán đăng danh hiệu các ông ứng-cử nghị-viên thành-phố, thì trong độc-giả có ông đọc nhầm, tưởng có bốn ông vào một số.

Vậy bản-quán xin nói lại để độc-giả biết rằng hiện bây giờ chưa có số nào là đã số cả. Duy bản-quán mới được tin có 6 ông ra ứng-cử, xin cứ theo thứ tự A B C mà đăng danh hiệu như sau này :

Ông Lê-văn-Phúc,
Nguyễn-huy-Hợi, François
Nguyễn-văn Vĩnh,
Phạm Quỳnh,
Trần-viết Soạn,
Vũ-huy-Quang.

Chức chánh giám-đốc hàm — Quan chánh giám-đốc học-chính Đông-pháp Gourdon hồi hưu nay được tặng chức chánh giám-đốc hàm.

Thi chức sai-trị hạng ba. Đầu bài thi kỳ đệ tam, kỳ thi chức sai trị hạng ba khóa tháng avril 1925 như sau này :

4 Organisation administrative de l'Indochine.

B — Législation et Administration indochinoise.

Réforme intervenues

Faire à grands traits l'historique de l'instruction Publique en Indochine.

Indiquer sommairement son organisation actuelle et exposer ce que doit être à votre avis dans ce pays de vieille culture la politique de la France en matière d'enseignement.

Tục Anh-Hùng-Nào thứ 3 . . . 0$25
Anh-Hùng Nào tron bộ . . . . 1 . 25
KIM-ĐỨC-GIANG HANOI

Các kỳ nghỉ ở các học-đường. — Quan thổ-hiến Học-chính vừa thông tư cho các bà đốc ông đốc các trường định các kỳ nghỉ như sau này :

1 Nghỉ lễ *Ascension* : Ngày thứ năm 21 mai.

2 Nghỉ lễ *Pentecôte* : Ngày thứ hai 1er juin.

Còn kỳ nghỉ hè thì định như sau này :

Các trường Pháp : Từ 14 juin đến hết ngày 13 septembre.

Các trường Pháp-Việt : Từ 14 juin đến hết ngày 31 août.

NÊN MUA NGAY ! MỘT DỊP TỐT

Xe mô-tô-cy Alcyon 3 mã lực — chạy còn tốt lắm — Giá bán rẻ hạ — Hỏi tại M. Cabanolive, Garage.

NHÀ ĐỂ CẨN THẬN
51, Phố Mã-Mây, Hanoi

Bán một cái xe mô-tô hiệu « GNOME & RHONE » 4 mã-lực, 3 cửa, anh chậm, 4 độ, đồng hồ kilomètre. Hãi còn tốt lắm. Hỏi tại phố Tràng-thi, số 48 bis

Xin nhắc lại chuyện 60 năm về trước. — Ở tỉnh Chiteli-giang có một cô con gái họ Cao, nhan sắc rất sinh đẹp, năm 16 tuổi vẫn chưa biết nói. Ngày mồng 2 tháng tư năm Đông-trị thứ tư, gặp ánh-nhật ông thân-sinh cô ấy, bà con đem chè Sâm-mậu đến mừng ; cô ấy nhận đỡ lễ, rồi thưa với cha rằng : « Chè Sâm-mậu là chè ngon hơn cả các hiệu khác, xin cha qui báu mà cất đi cẩn thận » Ai nấy thấy cô ấy vì nhận chè Sâm-mậu mà tự nhiên nói được, chắc là có ngày qui hiển to, lời đồn phao vào đến Kinh-đô, vua Đông-trị kén làm cung-phi, vì thế người đời sau mới gọi chè ấy là *Cao-thị mỹ-nữ Sâm-mậu hương trà*.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

PHIM ẢNH TÀU

TẠI RẠP CHỚP BÓNG CINÉMA PATHÉ

Thứ Sáu, thứ Bảy, Chủ-nhật (24 25 và 26 Avril 1925)

Chiếu phim ảnh Tàu

Chuyện Tàu Người Tàu đóng trò

Rất hay Rất lý thú !!!
và rất vui.
Nên xem !!! Kẻo hoài !!!

Muốn bán một cái xe ô-tô « Delage » 11 mã lực còn mới.
Hỏi tại bản-quán.

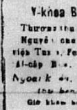
MUỐN BÁN :

Một cái nhà ở phố hàng Vôi, 6 phòng, kiểu tây, rất chắc-chắn, ai muốn mua hỏi tại bản-quán.

Quan Đốc-tờ Bi-cô-man
Có phòng khám bệnh tại phố hàng Giò số 33 Hanoi

Xà-phòng « GADY »
có chất Glycérine
Mỗi bánh : 0$20
BÁN TẠI :
Hiệu Bào chế MONTÈS, Hanoi

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
Mỗi ngày uống bốn viên, trong 3 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ : 0$90

PHÒNG-THÁM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương-tín đã nhật đảm Bắc-đầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tân-Vương Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Al-cây Đ...
Ngoại khoa, nội-thương, chữa mắt và các bệnh đàn bà, bệnh phong-tình.
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giờ xem không mất tiền
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : Giá 1$50
Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, CẠNH NHÀ SỐ 236

HIỆU BÀO-CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

Agents d'Annonces en Europe
POUR LE
« TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN »
Sté Mutuelle de Publicité
14, Rue Rougemont, PARIS (IXe).

85 173

THÚY-HỦ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Thân-phụ tôi giết tôi đầu đuôi, chẳng thà cam chịu cho tôi bị bắt, chứ không muốn cho tôi làm giặc. Trước khi tôi sắp đi đây, lại ân-cần dặn bảo tôi chớ nên tham sự vui sướng mà để cho cha già phải lo sợ. Lời nghiêm-huấn nếu tôi không theo thì thật trên trái đạo trời, dưới phụ lòng cha, con người bất trung bất hiếu, dẫu sống ở đời, cũng là vô-ích. Nay các ngài không chịu tha cho tôi xuống núi thì tôi tình-nguyện chết lại trong tay các ngài.

Nói xong, hai hàng nước mắt, lã-chã tuôn rơi, rồi sụp xuống đất lạy. *Triệu-cái, Ngô-dụng* và *Công-tôn-thắng* cùng xám lại đỡ dậy. Mọ người đều nói :

— Nếu đại-huynh đã quyết chí định đi *Giang-châu* thì hãy xin yên lòng ở tại đây một hôm, rồi sớm mai chúng tôi xin cùng tiễn xuống núi.

Các vị hảo-hán bốn năm lần nài-nỉ, mới giữ được *Tống-giang* ở lại uống rượu một ngày. Chúng muốn thảo gông cho *Tống-giang*, nhưng *Tống-giang* không cho thảo, lúc nào cũng để hai tên công-sai cùng ngồi với mình. Sáng sớm ngày hôm sau, *Tống-giang* mặc định đi đó đi.

Ngô-dụng nói :

— Tối có người bạn thân làm chức tiết-cấp coi ngục ở *Giang-châu*, tên gọi *Đái-tôn*, người bản-xứ đây vẫn gọi là *Đái-viện-trưởng*. Ông ta có đao-thuật, một ngày đi được tám trăm dặm, bởi vậy chúng thường đặt cho một cái danh-hiệu riêng là *Thần-hành thái-bảo*, Ông ta rất có lòng trọng nghĩa khinh tài. Đêm qua tôi đã viết sẵn một phong thư để khi đại-huynh tới đấy thì kết giao với ông ta, xảy gặp việc gì, có thể bảo cho anh em chúng tôi biết được.

Các vị đầu-lĩnh mới *Tống-giang* ở lại không được, mới đặt tiệc tiễn hành, đem ra một mâm vàng bạc đưa biếu. *Tống-giang* lại lấy hai mươi lạng bạc tặng cho hai tên công-sai, và sai người gánh kẻ ăn gói tiền xuống chân núi, *Ngô dụng* và *Hoa vinh* thì tiễn ra khỏi mươi dặm, rồi mới trở về.

Lại nói chuyện *Tống-giang* cùng hai tên công-sai thẳng đường đi sang *Giang-châu*. Hai tên công-sai thấy các vị đầu-lĩnh ở trong sơn-trại đều phải sụp lạy *Tống giang*, lại được mấy chục lạng bạc của bọn họ cho, vậy nên trong khi đi đường, hết sức hầu-hạ *Tống-giang* rất tử-tế.

Ba người đi trong nửa tháng, đến một chỗ kia, trông thấy mặt trước có một ngọn núi cao, hai tên công-sai nói :

— Nếu vậy hay ! Đi qua ngọn núi *Yết-dương* này tức là sông *Tầm-dương*. Từ đấy sang *Giang châu* sẽ có đường đi thẳng, mà không còn cách xa bao nhiêu.

Tống-giang nói :

— Bây giờ tiết trời ấm-áp, lại nhân lúc buổi sớm, ta hãy đi qua ngọn núi này rồi sẽ tìm nơi nghỉ trọ.

Hai tên công-sai nói :

— Phải đấy !

Ba người trèo qua ngọn núi, đi mất nửa ngày, sang đến chân núi bên kia, trông thấy có một cái tửu-điếm ở trong đám cây rậm bóm-tum, mấy gian nhà tranh, ngoài treo một lá cờ bán rượu.

Tống giang mừng-rỡ, bảo hai tên công-sai rằng :

— Tửu-điếm kia rồi ! Chúng ta đang lúc vừa đói vừa khát, ấu là hãy vào đấy ăn uống.

Ba người vào trong tửu-điếm, hai tên công-sai cởi đồ hành-lý xuống đấy, rồi dựng cái côn vào bên tường, *Tống-giang* nhường hai tên công-sai ngồi trên rồi tự ngồi bên dưới. Đợi trong hồi lâu, chẳng thấy một người nào ra.

Tống-giang gọi mà bồi rằng :

— Chủ quán đâu ! Sao không ra tiếp khách thế này ?

Bỗng nghe phía trong có người đáp rằng :

— Tới đã ra đây !

Bấy giờ có một người to lớn, râu sồm đỏ hơm, hai mắt đỏ-lơn, đầu cuốn cái khăn rách, mặc cái áo cánh vải, đã hở hai cánh tay.

Người ấy cất chào *Tống-giang*, cùng hai tên công sai mà hỏi rằng ;

Các ngài sơi rượu !

Tống-giang nói :

— Chúng ta đi đường xa đói lòng, trong nhà hàng đây có thịt-thà gì bán không ?

Người ấy nói :

— Cả thịt trâu luộc và rượu trắng.

Tống-giang nói :

— Được ! Nhà người thái mấy khổ thịt và lấy một năm rượu ra đây !

Người ấy nói :

— Xin các ngài chớ lấy làm lạ ! Chúng tôi bán rượu ở đây, bao giờ cũng phải trả tiền trước.

Tống-giang nói :

— Trả tiền trước rồi mới uống rượu, ta cũng hằng lòng. Để ta lấy tiền trả cho nhà người.

Tống-giang liền mở khăn gói lấy ít bạc vụn. Người ấy đứng ở bên cạnh lấy mắt nhìn trộm, trông thấy cái khăn gói nặng trĩu, đã có ý mừng thầm. Khi nhận được số tiền của *Tống-giang* trả cho rồi, vội-vàng chạy vào nhà trong. Lấy một vò rượu và thái một mâm thịt trâu bưng ra. Đặt ba cái chén uống rượu lớn và ba đôi đũa, rồi nhất diện đi đong rượu đem đem đến rót.

Ba người vừa ăn vừa nói :

— Trong bọn giang-hồ ngày nay có nhiều tay hảo-hán thường mở ngôi hàng bán rượu thịt ở bên cạnh đường, rồi đánh thuốc mê cho người ta mà cướp lấy thì vật, còn thịt người thì đúng làm nhân-bánh để bán. Chúng đâu như thế, nhưng ta tưởng chẳng có lẽ nào !

Người bán rượu cười mà đáp lại rằng :

— Cứ như lời ba ngài đã nói thì không nên uống rượu và ăn thịt của ai bán, vì rong đó đều có bỏ thuốc mê.

Tống-giang cũng cười mà bảo rằng :

— Chủ quán thấy chúng ta bàn tán chuyện thuốc mê thì cũng nói để mua cười.

Hai tên công sai nói :

— Rượu này được nóng mà uống thì tốt.

Người chủ quán nói :

— Nếu các ngài muốn uống nóng để tôi xin đi hâm.

Người ấy nói xong, tức thì hâm rượu rồi đem lại rót vào ba cái chén lớn. Ba người kia đang lúc vừa đói vừa khát, rượu thịt đến nơi, tài nào mà không phải ăn uống.

Mỗi người đều uống cạn một chén rượu, bỗng thấy hai tên công-sai trợn ngược mắt lên, miệng chảy rớt rãi, rồi người ngồi bàn lấy người kia mà ngã lăn xuống đất.

Tống-giang đứng dậy chạy lại mà bảo rằng :

— Sao các người vừa mới uống có một chén rượu mà đã say đến như thế này !

Tống-giang vừa nói vừa đỡ hai tên công-sai dậy, không ngờ chính mình bỗng lại mất hẳn đầu óc, như ngây như dại mà ngã lăn ra, không cựa-cạy được nữa.

Người chủ quán nói :

— Ủ được ! Mấy tháng nay hàng-hóa ế-ẩm, lòng trời xui khiến, ở đâu lại bỗng có ba món hàng tốt này là đã đến đến cửa ta.

Nói xong, liền vào *Tống-giang* vào trong phòng mổ, đặt nằm tại trên cái giá mổ người. Sau lại chạy ra đem nốt hai tên công-sai vào, rồi xách gói hành-lý cất vào nhà trong. Khi mở ra xem, thấy toàn vàng bạc.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKIOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bịnh tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy vỉ thuốc vẽ những bịnh lạ, làm trò-cười cho thiên-hạ, người có trí khôn thì không ai có thể bị lừa được!

Xin xem-xét và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu sang đơi được phòng cấm MONTÊS qui ấy, sẽ chế nên một thứ rượu bổ để từng ngự dùng cho rất hay, đáng nên ghi thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế ông để tỏ thành-ý.

Khâm thử

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khố tín, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ

Bào-chế MONTÊS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Chè ngon hương tốt

Giống chè ngon sinh sản có được mấy không đủ cho người mua dùng, thế tất phải đem chè xấu mà hòa lộn vào. Bản hiệu không dám phụ lòng các quí-khách chiếu cố, không tiếc công-lao, không nề lỗn-phí, đem tiền đến đặt sẵn tại các nơi có giống chè ngon, vì thế năm nay bao nhiêu hạng chè tốt bản-hiệu mua được cả.

Các quí khách dùng đến chè, xin biết cho rằng hiệu chè SAM-MẬU này là hạng chè thượng hảo: xét kỹ hương vị thì đủ rõ rằng hạng chè này cùng với hạng chè hóa lộn, khác nhau một giời một vực.

Chè này bán ở phố hàng Ngang số 59, Hanoi.

CUỘC THI CÂU-ĐỐI (1)

Câu ra:

Rằng nay thánh-trạch dồi-dào, tưởi ra đã khắp.

Các câu đối:

Từ thuở trong-tri đầm-thắm, riêng những nẻ vì.

Lỗ-xá, Đào-văn-Toát

* *

Nhờ bóng tàng-quân che chở, riêng tưởng bấy lâu — Bây giờ khuôn thiêng lừa lọc đành đã có nơi.

Trần-chí-Hiếu

Secrétaire à la Résidence, Vientiane

* *

(1) Tập một câu ở trong bộ « Tục Tái-sinh-duyên » mà đối, chứ không phải tập Kiều.

CAO-BẠCH

Mấy lời bà cháo gần xa,
Dịp này nông-vụ các nhà vừa xong;
Làm trai ba lẽ ngại không,
Cũng nên kiếm việc để dùng tri tiên;
Bằng Danh về hội Đông-triều,
Mở thao khai đã bao nhiêu năm rồi;
Mở mang cũng lắm thú vui,
Nhà thương sẵn thuốc cho người về-
Cửa nhà rộng rãi rung rinh, [sinh;
Khắn cẩu sẵn có miễn đình đôi nơi;
Nước ăn nhờ có máy hơi,
Ống truyền tuôn chảy đến nơi cạnh
Trò vui có vi-nê-ma, [nhà;
Chớp cho hàng phố các nhà xem không;
Có trường quốc-ngữ phổ-thông,
Đặt tuổi giáo dạy nhi-đồng sớm trưa;
Bán buôn hàng hóa có thừa,
Chợ bày đông đúc tàu đưa ra vào;
Việc làm công xá cũng cao,
Ước ngày chứng độ năm hào trở lên;
Đề đâu nhờ có chả quyền,
Giữ phần công chính giáp bên đồng-
Cu e đùa mở số vui sao, [bào;
May ai dự tráng lính vào đề chơi,
Chẳng là những thế ma thôi,
Hoa hồng lại thưởng cho người làm âu;
Hội tư cấp chả đứng đầu,
Công-ngân cối đề giáp nhau lúc cùng;
Họ tên minh ảnh mấy đồng,
Biên vào trong sổ để dùng làm ghi;
Tiện cho lúc ở lúc đi,
Hình này tức cũng thể tày thân đây;
Mấy lời hiện bạch trên này,
Toàn là sự thực tỏ bày dám sai;
Dám xin liệt-quí tôn thai,
Rủ lòng quang cố khuyên người đàn
Hãy nên tới một lần xem: [em.

Mộ Bằng-Danh, đồn Uông-bí, tháng một năm Giáp-tí

Hiệu kim-hoàn

昌進

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chuyên có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chữ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đúng tuổi. Các ngài chiếu-cố lại sẽm sửa. Xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY MỚI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệp tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

MẬU-THỊNH kính cáo.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết hiểu rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho; bổ không có tiền rồi theo giấy mua thì tòa-quán không trả lời. Mua báo thì tính ra tuần hoặc tháng một thông tấy trở đi sao cho

Cách tuyển thư-ký làm tại phủ Toàn-quyền. — Theo như kì cuối thứ 2 trong nghị định ngày 1er juillet mới sửa đổi lại thì những khi không có người có văn bằng ứng thi, hoặc số người có văn bằng ứng thi không đủ thì có thể đặt một kỳ thi thư-ký cho những người không có văn bằng ít ra là 18 tuổi. Những người trúng cử sẽ được bổ thư-ký tập sự, niên bổng 350 đồng.

Thi thư-ký ngạch phủ toàn-quyền. — Đến ngày 30 juin 1925 hồi 8 giờ, tại phủ Toàn-quyền sẽ có mở một kỳ thi thư-ký tập sự để bổ vào các phòng giấy ở phủ Toàn-quyền, cho những người có bằng Pháp-Việt Thành-chung tốt-nghiệp (Diplôme d'études complémentaires franco-Annamites) hặng Cao đẳng tiểu-học (Brevet de l'Enseignement primaire supérieur ou diplômé d'études primaires supérieures franco-Annamites)

Đơn và các giấy má phải gửi đến phủ Toàn-quyền (Service du Personnel)) trước ngày 20 Juin 1925.

Đơn phải giản em, và phải có các giấy sau này: 1° giấy khai sinh; 2° giấy lí-lịch ở tòa án, hoặc giấy hạnh-kiểm; 3° giấy sao văn bằng; 4° giấy nhận thực của thầy thuốc.

Cái nạn ô-tô ở đường Sơn-tây. — Sáng thứ năm vừa rồi, chiếc ô-tô của M. Pouchat là thầu-khoán ở Hà-nội đi lên Sơn-tây, khi đến chỗ ngã tư đường về Hà-đông thì đụng phải một cái xe bò, người phu xe lấy bị ô-tô đè phải đau nặng lắm, được một chốc thì chết, còn ô-tô cũng bị hư hỏng nhiều ở đằng trước.

Ngoại quan lại. — M. Phan-văn-Đại, tri-phủ hạng nhất phủ Vĩnh tường (Vĩnh-yên) được thăng an-sát hạng nhì, đổi hàm Hồng-lô-tự-tiểu-khanh (5-1) và được quyền lĩnh an-sát Ninh-bình trong khi M. Nghiêm-xuân-Quảng nghỉ.

M. Trần-văn-Cận, tri-phủ hạng nhì, thương-tá tỉnh Vĩnh-yên, được phái đi quyền tri phủ Vĩnh-tường (Vĩnh-yên), cho đến khi phủ ấy có quan tri phủ tượe-thọ.

Học-bổng. — Cậu Nguyễn-v-Dực, học-sinh năm thứ hai lớp thành-chung trường Bảo-hộ được cấp học-bổng lưu học ở trong trường về năm học 1924 — 1925, kể từ ngày 1er avril 1925.

Sở Mật-thám. — Phạm-đình-Khai, làm công nhật ở sở Mật-thám Bắc-kỳ vì sức yếu phải bãi dịch.

Mẹ mìn. — Mới vài hôm nay ở trong thành phố ta sinh ra có nhiều mẹ mìn quá. Vừa hôm qua lúc một giờ trưa, nó đỗ một cô bé con lên 7 tuổi ở phố hàng Đào, đem đến chỗ Ngõ trạm lấy mất một đôi hoa tai rồi bỏ đấy, sau có người biết mới dẫn về nhà. Sáng hôm nay, có hai cô cháu ở phố hàng Đậu, cô lên 14, cầm một đồng bạc đi mua hàng, cháu lên sau, đeo vòng vàng đi theo, vừa ra khỏi cửa bị bỏ cả hai cô cháu lẫn tận lăng Ngô-xã lấy mất đồng bạc của cô và bẻ mất vòng vàng của cháu, rồi lại bỏ đấy, khi tỉnh mới tìm được đường về.

Hỏi ra tại mới biết giống mẹ mìn này nó chỉ poắy tay vào mặt thì mê đặc ngay đi, rồi nó rủ đi theo ngay nó, vậy nếu cứ thế mãi rồi nó có thể dỗ được cả người lớn đi nữa, các nhà có trách nhiệm về việc tuần phòng nên lưu tâm hết cho và để quan trên trừng trị cho chúng khỏi những nhiễu trong thành phố, và những nhà mọi khi hay cho đàn bà con gái ngồi hàng một mình, thì bây giờ cũng nên cẩn thận mới được, không thì nguy hiểm lắm đấy. P. N. lai cảo

Dưới giảng quyền đã gọi hè! — Vừa mới ngày nào bóng đào trước gió, tơ liễu rủ mành, nội cỏ xanh om, mùi hoa sực nức, bóng thiều quang chín cực phút chốc đã qua. Trong lúc chiều hôm cảnh muộn, tiếng sanh mai mía nào đâu, khắc khoải những tiếng quyên nhớ nước! Thế là đã bắt đầu vào hè được mấy hôm nay rồi, cái tiết xuân dầm dề ta không được hưởng nữa, mà cái nắng ha chang chang, ta đã sắp phải chịu trăm nghìn chiều cực khổ, thần Hạn-bạt sắp mặc sức ra oai, các chúa-ôn cũng sắp được dịp phỉ lòng xơi lễ! Ngẫm đến cái cảnh hè bao nhiêu lại càng thêm lo sợ.

Người ngồi trước gẫm bỗ hôi chữ,
Kẻ hái rau tần nước bọt se!

Ấy đấy! toàn Hạn-bạt kia cũng chẳng riêng tôi gì ai, mà cũng lại riêng để cho những ai được diễn pai-nguyên! Kìa như ngày mùng một vừa rồi là ngày bước vào tháng hè, các cửa đền của chùa, cửa điện của phủ, nơi nào cũng thấy tấp nập những có thiếu-nữ áo sa-tây bông lộn, các vị đồng quan khăn áo ngự đồ lòe, tha hồ mà lắm răm khẩn vái, hình như tâm hồn những người trong cuộc cũng chập-chờn theo ngọn đèn, làn khói, cũng phảng phất theo tiếng trống tung đàn! Ấy đấy cái thú thượng-đồng ở trong vụ lễ này của những ai như thế đấy! Lại những các cửa hàng mũ cũng đã thấy la liệt những hình-nhân cùng thuyền bát-nhã, đó cũng là một dịp phát tài cho một nghề ở xứ ta. Lại đến các ông lang cũng cần biệu bào-chế cũng sắp được dịp kiếm xu về mấy tháng hè nữa!

K.

Mòn trộm to. — Ng-đăng-T mật 25 tuổi, Ng-thị Hiệp tức La 65 tuổi và Ng-thị-Quán 56 tuổi đều quán làng Nghiêm xá, huyện Quế-dương, tỉnh Bắc ninh bị kháng cáo về việc lấy 500 đồng của M. Ng-hữu-Toàn ở số 8 phố Hà-Trung.

THI BẰNG SƠ-HỌC

Muốn thi bằng Sơ học Yếu-lược, tất phải luyện lập quốc-văn; mà muốn luyện-lập quốc-văn thì không gì bằng đọc « Chuyện Giải-trí ».

Đã ra đến tập thứ V

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Giá thóc gạo

Thị giá thóc gạo phiên chợ ngày 21 avril 1925 như sau này:

Thóc

Hạng nhất giá	8 $ 00	100 kilos	
— nhì	— 7 , 80	100	—
— ba	— 7 , 70	100	—

Gạo

Hạng nhất giá	13 , 20	100 kilos	
— nhì	— 12 , 20	100	—
— ba	— 11 20	100	—

Cuộc bảo cử. — Còn mấy hôm nữa là đến kỳ bảo-cử mà những nhà công-nhân ra ứng cử mới thấy danh sách những người sau này:

Người Pháp

MM. Daniel Caron và J. Pannier đứng riêng mỗi ông một số.

MM. Chenu, hội-viên mãn-khóa — Coupard - Fauvel, hội-viên mãn-khóa - Feutrier - Facchi, Dr Forel, Girodolle, Godeau, Paquin, Porchet đều là hội-viên mãn khóa — Robert — Vernet cùng đứng chung một số.

Người Nam

MM. Lê-văn-Thược tức Nam Sinh, Nguyễn-hữu-Tau tức Sen, Bạch thái-Bưởi và Nguyễn-ngọc-Phòng tức Sỹ-ký đứng chung một số.

M. Cao-Viễn chỉ nhà in đứng một mình một số.

Đèn bão. — Có hai cái đèn bão (lanternes tempête) trôi ở sông Cầm gần cửa Sâu-khe tại ngoại chèo đò Đặng-văn Cu 17 tuổi nhà ở Bình-định đã với đem nộp sở Cẩm.

Bỏ quên trên xe. — Mme Villaume ở phố Brière de L'Isle đi xe không nhớ số bỏ quên một: bọc trong đựng một chiếc áo dài-lê mùi xám, một bộ áo bằng lụa trắng, một bộ nữa bằng vải kẻ chỉ nâng và quần lục và một tấm khăn giải bàn.

Một sự rủi ro. — Hồi 18 giờ chiều ngày 22 tên Hoàng-văn-Nam, 26 tuổi làm phu đứng xếp những kiện nặng ở trên tàu Le chef Mécanicien Ma chot rủi xuống chẳng may một kiện rơi trên cao độ 6 thước đè phải người tên ấy. Những người trong nom ở đấy thấy sự rủi ro vội chạy lại cứu đưa vào nhà thương tại quan thầy thuốc xét tên Nam không bị dẫn vết nào nặng, nhưng đau cả mình mẩy.

VIỆT-TRÌ

Chết dưới tàu. — Một người tên Lê-Xuân, 54 tuổi, quán làng Phương-trang, huyện Thanh-oai (Hà-đông), lên làm trên Tuyên-quang, bị ngã nước sốt rét. Hôm 22 tây mới rồi đáp tàu thủy trở về nhà quê, chẳng may tàu mắc cạn, Lê-Xuân ốm nặng quá, bèn tăng mũi lên, rồi tắt nghỉ, tàu đã đưa tử-thi về Việt-trì trình sở cẩm, đem liệm quan tiền thuốc khám xét, đã cho mai táng tại nghĩa-địa Việt-trì.

P. L.

BẮC GIANG

Kẻ cắp ở chợ Chũ. — Chợ Chũ xưa mà nhiều kẻ cắp thế, như phiên chợ 28 tháng ba ta vừa rồi có nhiều người bị mất cắp, kẻ thì mất đồ-vật, người thì mất tiền bạc, lại một người buôn gỗ tên là Ng mậu-Lương cũng bị ăn cắp mất một cái ví, mất cả thẻ và tiền nong giấy má nữa. Chợ thì không lấy gì làm đông, mà sao những quân kẻ cắp dám cả gan quấy nhiều như thế.

Các người có trách-nhiệm về chợ ấy nên kíp trừ cho hết những quân kẻ cắp ấy đi thì những người buôn-bán ở chợ ấy lấy làm cám ơn lắm.

M. L. lai cảo

(Xem trang thứ tư).

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Nay mai Bản-hội sẽ diễn một tích rất đặc biệt, trong ấy có cảnh « Đánh đu » và cảnh « Múa tứ Linh », từ xưa đến nay chưa có đâu diễn đến. Tích hát mới ấy có nhiều giọng hát hay và vui lắm.

Tối thứ sáu 24 Avril 1925

ĐỨC MẪU-THOÁI

Tích ai này đã cả hỷ, nộ ai lạc. Thâm nhất là chỗ Công-chúa phải dạy vào rừng, than vãn rất là não nùng ai oán. Vui nhất là cảnh các loài thú tộc lên rước Công-chúa về Động đình, trông rất là uy linh. Bộ thấy lộc mới sắm mới lại trông rực rỡ lắm, như thực vậy.

Tối thứ bảy 25 Avril 1925

CHIÊU QUÂN CỐNG HỒ

Lạ cho cái sắc khuynh thành,
Làm cho đổ quán xiêu đình như chơi
Miếu trình ghi để muôn đời.

Pilules Antidysentrique

Thuốc lị rất thần-hiệu đau nặng đến đâu uống cũng khỏi.

Mỗi ngày uống 10 viên

Mỗi lọ giá: 0$60

BÁN TẠI:

Hiệu Bào-chế MONTÊS

HANOI

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu CENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

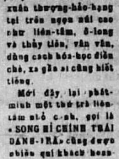
Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bào-chế J. BLANC

81, phố Tràng-tiền Hanoi.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-đông bên Tàu, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở Vũ-di-sơn, chọn các thứ trà đặc-xuất thượng-hảo-hạng tại trên ngọn núi cao như liên-tâm, ô-long và thảy tiên, vân vân, dùng cách hóa-học điều chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà hiệu-làm nữa nữa, gọi là « SONG HỈ CHÍNH THÁI ĐẶNG-TRÀ » cũng được chiều ngũ khách hoan-nghênh. Nay xin đem ra bán tại hiệu của trà VINH MẬU đang bảo để quí khách thưởng trà không đến tới mua lắm.

Các chi-điếm bán trà VINH-MẬU:

Nam-định phố Khách, số 144.

Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 28.

Hải-dương: phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cẩn bạch

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bất dần có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xã này, nguy-hiểm làm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống:

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhiều, và gió lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

ĐỒ XỨ, CÁC ĐỒ THẮP, CÁC ĐỒ ĐUN NẤU

Mỏ đèn Manador thực hiện 15 lignes.	2 fr. 00
Đèn dầu xăng Pigeon hiệu Hirondelle đồng đánh bóng.	9 fr. 00
Đèn photophore thắp nến, bằng đồng mạ kền, có bóng, có cái ống khói 38 c/m.	16 fr. 00
Lò cồn, chỗ đựng dầu bằng đồng đánh bóng lên trong bằng laiton	8 fr. 00
Một bộ bát đĩa 74 chiếc hiệu Savoie hàng vàng và đen chỉ vàng.	100 fr. 00
Một bộ 5 cái xoong bằng sứ	3 fr. 00
Chén cà phê trắng, bình trôn, có đĩa rắm.	2 fr. 00
Chén chè có đĩa rắm.	1 fr. 50

Boîte postale N° 40

VIỆC KINH-ĐÔ

Mất cắp bốn nghìn đồng. — Nhà bà cụ lớn Hiệp-Trấn ở gần cầu Đông-ba mới rồi bị mất cắp một món khá to : 40 trái phiếu và hai đôi bông hột hườn, trị giá hơn bốn nghìn bạc. Sự mất cắp ấy đã xảy ra lắm điều nghe cũng huyền dị chưa biết sau khi sự tra xét và thẩm đoán sẽ kết-quả ra thế nào ?

Số là giữa lúc ban ngày bà cụ sai đứa ở vào trong phòng ngủ lấy cái tráp nhỏ để lấy mấy hào bạc. — Trong tráp ấy nguyên có để mấy chục cỗ quốc-trái, một đôi bông hột hườn và hơn vài chục đồng bạc và hào bạc lẻ. Bà cụ lấy bạc xong lại đưa tráp cho nó đem cất, cách vài giờ về sau bà lại bảo nó vào lấy cái tráp một lần nữa thì tráp mất.

Tra hỏi khắp cùng trong nhà chẳng ai lấy, duy có một đứa đưa đò ở trước bến nhà bà thường vô ra quen thuộc mà vừa rồi có nó vào nhà bà nhân có việc gì đó nên người ta nghi cho nó cùng đứa đầy-tớ gái là em nó tức là cái đứa bà cụ vừa sai lấy cái tráp lắc nãy đó. Bắt bọn ấy đem đi tra xét ở nơi công môn thì bà cụ cũng đi, đến khi trở về mở cửa bước vào thì cái tráp ấy ở đâu trên cửa rơi xuống mở ra xem thì chỉ mất trùm thìa khóa cùng mấy chục cỗ quốc-trái thôi. Lạ thay tuế thì ai lấy mất mấy chục bạc và đôi bông hột hườn, mà sao tráp ấy bỏ khi nào chẳng ai biết cả. Một hồi lận bỗng có người la rầy bắt buộc ở gần nhà láng diềng, hỏi ra mới biết người đó chính là cha của đứa tớ gái ở với bà cụ mà bị bắt về khảo mất cắp, còn đứa bị bắt buộc đó là một bác thợ may, vì người thợ may ấy nói rằng anh ta biết đứa ăn cắp cái tráp ấy nếu cho hai chục đồng thì sẽ chỉ ngay vì thế mà bị bắt buộc là rầy rồi lại phải giải lên sở cảnh-sát để tra hỏi.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Một cái phương-sách cứu hoang rất công hiệu. — Từ ngày ở bản tỉnh xảy ra cái nạn cơ-cẩu đến nay quan trên vẫn thi hành một cái phương pháp cứu hoang rất hiệu, mà cách thức cũng giản-dị lắm. Những chiếc mành gạo nhập-khẩu thời quan tỉnh mua sẵn, rồi phát các viên chức trong ngạch tỉnh-thuộc và các nhà-lại các phủ huyện, giám đốc lấy việc bán lẻ lại cho nhơn dân. Nhờ thế mà thị-giá không đến nỗi quá cao, lại được nhiều phần cát-cứ lắm.

Các nhà thương-mại và các nhà điền-chủ thấy nhà nước bán giá hạ, thời bọn họ cũng không thể lợi dụng lúc cơ-hoang này mà bép chẹt dân nghèo được.

Bấy nay quan trên đã bán hơn tám nghìn tạ gạo rồi, tính ra non mười vạn bạc, thực cũng đã công phu lắm : còn các thương-gia bán cũng nhiều ; tỉnh này là nơi xuất sản, thóc gạo có tiếng xưa nay, không có mấy khi gạo ngoài tải đến mà tiêu mạnh như độ này, trong vòng sáu tháng nay, bao nhiêu ghe gạo cỏ đến, cũng đều bán chạy như chớp, xem đó thì đủ lượng biết cái tình hình cơ-hoang bức-thiết lắm vậy.

Hỏa tai. — Hôm 21 tháng Avril mới rồi, vào hồi canh ba, ở chợ quán Han, gần phố-lị phủ Quảng-ninh, có xảy ra một trận hỏa-tai kể cũng kịch liệt lắm.

Cháy mất một dãy, hơn cái nhà tranh, lúc bấy giờ tuy đêm đã khuya, canh đã tàn, mà người xóm diềng, kẻ bàng cận đổ đến cứu hỏa cũng đông, song ngọn lửa vô tình cứ theo luồng gió mà cháy phật, sức người không chống lại nổi. May không có người nào thiệt hại đến tính mệnh cả.

Tên những khổ chủ liệt kê ra sau này : Nguyễn-Ân, Nguyễn-Ca, Lê-Nguyên, Trần-Nhy.

Nếu ai mắc phải bệnh tình « Lậu và giang-mai » dù lâu hay mới, dù nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục, nên lập tức đến thuốc của hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, n° 46, Rue Principale à Bạch-mai, vì hiệu này là một nhà chuyên trị bệnh thuốc bệnh tinh đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim-đức-giang, 53, phố hàng Bồ và ở Hué hiệu Phương-nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán sỉ.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG GÂN

Ai mà làm lụng một nhọc thái quá, cử động nặng nề, buồn rầu nghĩ ngợi thì thường hay mắc phải bệnh thương gân, khi đã bị bệnh thì đêm không ngủ được, chẳng cần gì nguy-hiểm cho bằng là không ngủ được, mà nhất là ở các xứ nóng thì lại càng phải nghỉ ngơi. Nếu không thì mỗi buổi càng giầy thấy trong mình một nhọc, không làm gì được.

Thuốc *Neurinase* là của một viện bọc-sinh cũ ở viện *Pasteur* thành Ba-lê tìm ra. Thuốc này làm cho gân cốt bình yên và ngủ được ít đêm thì thêm bồi bổ.

Người già trẻ trẻ ưng đều được cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

CHÂN-HƯNG

Nhà Đổi bán đồ vàng bạc (thực có giấy cam kết

Phố hàng Bạc, số nhà 62, Bắc-kỳ, Hanoi

TÉLÉPHONE N° 336 — TÉLÉGRAMME CHANHUNG

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

Votre intérêt !!

est de vous coiffer d'un bon

CASQUE EN LIÈGE 3$50 & 3$00

COIFFANT LÉGER SOUPLE ÉLÉGANT SOIGNÉ DURABLE

DEMANDEZ CHEZ HAI-CHINH

SEUL FABRICANT

74-76, Rue du Pont-en-Bois. — HANOI

2012

THUẬN-THÀNH

Bottier — Chapelier

7, *Rue des Caisses, Hanoi*

Kính trình qui-khách,

Bản-hiệu mới sang nhiều mẫu đẹp, giá bán rẻ hạ, xin mời các ngài chiếu cố.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính mời

Giá giầy ở các tỉnh đã có bản-hiệu, nay xin tính hạ giá ở tuyệt nọ ? hạ nhiều

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酪補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚午各喫前古喫沒喉國欧喫開

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC

51, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2059

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất mỏa, khí huyết suy yếu thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rạo phồi làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ ! Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BÒ 1$40

CỨ, MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC NƯỚC CỦA ÔNG **Lương-y DEHAUT** uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra. Thuốc nước nầy trị các chứng bịnh :

NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faub.-St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

Nhà Bán-đồ « TÀM-TÀM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM

THUỐC HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông Lương-y DOLLIE

Tự tâm mới nên nay thuốc ELIXIR của ông dòng của quan Lương-y Dollie là làm thêm hiệu trong những bịnh HƯ SUYỄN, đau trong TỲ VỊ, đờm mửa, TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, KẾT VÔ DA, hoặc CHÓN NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HỘI HẢI, BỊNH CỦN, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh sẻ TRONG LÀI TRONG RUỘT.

Ấy là giải thể THUỐC BỔ rất tiện lợi mà công nghiệm thay chỉ HUYẾT HÀ TINH KHÍ. Những bịnh gốc bởi ĐÀM thuộc về PHẾ phải ra thì uống mỗi ngày làm.

Bởi bị thuốc tây dược nói mà không có đề là trên PAUL CAZE lại cho dùng.

CÓ CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

mỗi uống một trong thứ ELIXIR TONIQUE Antiglaireux của quan Lương-y Dollie

Thuốc có bán khắp các tỉnh ở đây :

PHÒNG DOLLIE, MỘT ngày sáu giờ ;

Đường DESVOLLX và ĐUMOUTIER đều có ở Q.

Tại các hàng PHÒNG.

Và TRONG CHỢ ĐỒNG PHÒNG BÁN sẽ rõ

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

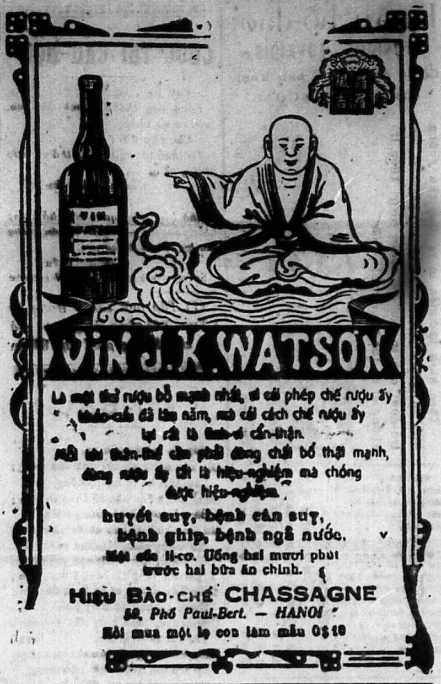
Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Bà chuông, Hanoi

là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy nhà-chế đã tìm ra, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi thân-thể ông phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy rất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

huyết suy, bệnh cần suy, bệnh ghip, bệnh ngã nước, một cần li-co. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

58, Phố Paul-Bert. — HANOI

Bài mua một lọ con làm mẫu 0$10

Với 10 quan, sẽ được

100.000 quan

Muốn như vậy, nên mua một phiếu

CRÉDIT FONCIER 1912

Lúc mua phiếu phải góp 10 quan, sau mỗi tháng đóng 30 quan.

Nộp tiền lần đầu liền được quyền xổ-số cả vé, và hễ vé trúng số được thu cả tiền.

Mỗi tháng cứ ngày 22 thì rút số — Nghĩa là mỗi năm 12 lần rút số

Nộp tiền tiêu được ngay cái số vé, và được sự tốt cả các cuộc số số cho đến khi vé trúng số mới thôi. Các vé *Crédit Foncier de France* được 3 o/o lợi-tức.

MỖI LẦN RÚT SỐ, CÓ :

1 lô.	100.000 quan	12 lô.	1.000 quan
1 lô.	10.000 quan	100 lô.	800 quan

Gửi danh-hiệu và số tiền nộp kỳ thứ nhất là 10 quan đến Comptoir Colonial de Crédit à Marseille, 125, Boulevard Périer

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Các mua vé thì giá 25 quan, cứ thứ đồng làm 25 tháng mỗi tháng hai mươi quan. Nộp tiền lần đầu, tiền được ngay cái vé, riêng mình có quyền xổ-số, hễ vé trúng số thì được cả tiền. Khỏi chỉ chịu khó đóng đều mỗi tí, thế mà không nghĩ đến mà lại được cả cuộc rút số, lại được cả quyền xổ-số hàng mỗi tuần-lễ quay ra trước trước.

Vé CRÉDIT NATIONAL mỗi năm chia ra làm bốn kỳ rút số, là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre

Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Bảo số không ai được trùng số với mình, mất tiền. Muốn đi thuốc rút số ở ta thì phải ngày 20 quan cho Ông Chánh quản lý rút số tại Bureau de Change et de Crédit de Marseille, tại số nhà 20, đường quan Thánh, Hanoi.

Tiếp bán số này (tức năm đầu tiên) ngày 15 Mars 1920.

NGƯỜI MUA ĐƯỢC MỌI ĐIỀU CHẮC CHẮN

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)